

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Соня Алексиева, Нов български университет, на дисертация за присъждане на образователна и научна степен „Доктор” на Кристина Руменова Пайташева, докторант към Катедра „История и теория на журналистиката” на ФЖМК - СУ „Св. Климент Охридски” с научен ръководител проф. д-р Любомир Стойков, на тема: „Младежките субкултури в контекста на блог комуникацията”

Представеният за защита пред научно жури дисертационен труд „Младежките субкултури в контекста на блог комуникацията” е посветен на една изключително актуална тема, твърде малко изследвана в българската наука, а именно зараждането и систематизирането на нови форми на младежките субкултури в контекста на блог комуникацията.

Рецензията се основава на представения от докторанта труд, който се състои от увод, три глави, заключение, библиография от 126 заглавия (20 на кирилица и 106 на латиница), 17 графики, 30 илюстрации, както и три приложения: анкетна карта, каталог на субкултурите и речник на използваните термини (27 с.). Общият обем на дисертационния труд е 255 страници. Приложеният автореферат, който като съдържание, обем и форма (в 43 с.) отговаря на нормативните изисквания с включените приносни резултати и авторски публикации, точно отразява темата на представения научен труд. Посочените многобройни заглавия в библиографията - печатни и електронни източници, доказват познаването и използването на най-актуалните източници по избраната тема.

Научният труд си поставя за цел да се разкрият новите форми на субкултурите в блог комуникацията, като се открият и дефинират основните елементи и процеси във виртуалната и в частност, в блогвата среда. Направеният задълбочен анализ по темата, използваните методи, както и допълващият текстови и илюстративен материал (вкл. каталог на субкултурите и речник на термините), дават отговори на въпроси, свързани със състоянието на виртуалната и блог средата на съвременните субкултурни общества.

В *предговора* са представени в резюме актуалността на темата, нейният обект и приет обхват, както и конкретните изследователски задачи на докторанта. Формулиран е основният проблем на дисертационния труд: преминаването на младежките субкултури от офлайн в онлайн среда, както и техните онлайн проекции. Подчертана е необходимостта от извеждане на взаимодействието между субкултурните представители и блог средата и като резултат от това - трансформирането на субкултурните общества в блогосферата.

В първа глава на настоящия дисертационен труд - „*Особености на субкултурите като културни и контракултурни течения*”, е анализирана същността на понятието „култура”, като е очертана теоретичната рамка на основните концепции за същността на културата. Авторът изследва субкултурата като комплексно понятие, комбиниращо в себе си много от аспектите на науките социология, културология и педагогика - факт, който

спомага позиционирането на термина „субкултура” в полето на интердисциплинарността. Особено интересна е гледната точка към спорната тема за етичността в процеса на изследването на различните субкултурни общества – тема, предизвикваща полемики и поставяща нови въпроси, сблъсквайки различни гледни точки в полето на комуникациите.

Следващата глава, втора - „*Субкултурите в парадигмата на мейнстрийм, ъндърграунд и блог медийността. Субкултурата като медия*”, анализира отношенията на субкултурата с медиите в контекста на бунта и съпротивата. Представени са мястото и начините за популяризиране на субкултурата в медиите, както и конкретните проблеми, свързани с тяхната роля като основни разпространители на философията на ъндърграунда. Тук авторът дефинира водещи за формирането на субкултурите ключови понятия. Подробно се дискутират в контекста на взаимодействието и развитието на субкултурите и медиите илюзорните позиции на новите комуникационни парадигми и в частност: интернет и блогосферата. С познание и богата фактология са представени историята на блоговете, развитието на блогосферата, видовете блог формати, както и основните правила в блог комуникацията. Заслужава внимание авторската интерпретация за приликите и разлики между класическата гражданска журналистика и блоговете.

Глава трета - „*Субкултурни трансформации. Феноменът субблогинг*”, разглежда субкултурните трансформации и преминаването на офлайн субкултурите в онлайн среда. Анализирайки процеса на развитие на субкултурните общества, както и процеса на тяхното преплитане и преливане в различните комуникационни парадигми, докторантът анализира последователно фрагментите език, места и тяло като основополагащи за развитието на новите субкултурни форми в блог комуникацията; субкултурната същност на блог комуникацията; субблогингът като феномен на съвременността и образуването на новите субкултурни форми в блог комуникацията.

Сред приносните моменти на настоящия дисертационен труд е дефинирането и анализирането на феномена „субблогинг” (субкултурна блогинг амалгама) чрез който се разкрива „субблогърът”. Именно за целите на настоящото изследване и за анализирането на субкултурите в блог комуникацията и образуването на новите субкултурни форми е осъществен представения в глава трета анкетен анализ. Представената в приложението анкетната карта съдържа 16 въпроса, които имат за цел измерване на тенденциите и общите нагласи в сферата на блог комуникацията при представители на различни субкултурни общества, повечето от които са музикално ориентирани.

Представеният емпиричен материал, осигурен чрез анкетното проучване, го прави особено полезен за българската практика, като резултатите и интерпретацията са представени научно издържано в отговор на очаквания извод за съществуването на една субкултура: блог субкултурата. Представените резултати в графики и данни подкрепят и задълбочават изследването в основния извод от проведеното емпирично проучване, а именно че в блог комуникацията се създават нови форми на субкултури от офлайн средата.

Доказвайки, че субкултурите намират своето най-голямо предизвикателство в лицето на блог комуникацията, докторантът обобщава значението на феномена „субблогинг“ като онлайн метаморфозата на младежката субкултура в съвременната блог комуникация.

В *заключението* се обобщават основните резултати от изследването и се извеждат няколко изводи, най-съществено сред които е значението на съвременния феномен „субблогинг“ като виртуална активност, извършвана от определена субкултура на „блог площадката“ като резултат от преплитането на субкултурна специфика и блогърство. Спомагайки за симбиозата на различни субкултури, днес блог комуникацията представлява катализатор за развитието на субкултурите и създава новите форми на съществуващите вече субкултури от офлайн средата.

В отделен раздел са групирани формулираните от докторанта *теоретико-методологическите и научно-приложните приноси*. Като приемам така формулираните приноси, бих искала да открия систематизирането за пръв път в българската наука на нови форми на младежките субкултури в контекста на блог комуникацията, чрез създаването на модел за тяхното надеждно проучване. За първи път се въвежда ново понятие - „субблогинг“.

Чисто приложният, практически ефект от изведените резултати рефлектира в създадената своеобразна експериментална матрица за откриване и доказване на всяка бъдеща виртуална субкултура, базираща се на три частнонаучни дисциплини (субкултурна лингвистика, субкултурна топология и субкултурна антропология). Разкритите нови субкултурни форми в блог комуникацията могат да се използват както за научни цели на културологията, медиазнанието, социологията, лингвистиката, антропологията и социалната психология, така също и за прагматични реализации на медийни, журналистически и редакционни проекти.

Настоящият дисертационен труд притежава категорични достойнства, от които бих открила добрата теоретична подготовка и компетентност на автора, както и прецизно поднесената фактология по темата. Налице са умение за систематизиране и обобщаване на изследвания богат материал, аналитичен стил на изложение, добре структурирана фактологическа и логическа обосновааност на направените изводи. Анализът и доказателствената част към изведените авторски тези стъпват на богат теоретичен и емпиричен материал. Посочените източници са коректно и добросъвестно цитирани. Проучени и използвани са многобройни и актуални български и чуждестранни монографии и изследвания по темата на дисертационния труд. Предложеният труд прави впечатление с висока езикова култура, добър стил, прецизно използване на понятийния апарат и стегнато изложение.

Към представения дисертационен труд имам следните забележки:

1. В дисертационния труд е даден превес на създаването, развитието и тенденциите на блоговете, блогосферата и блог комуникацията предимно в САЩ, което е естествено на фона на световната история. Едва половин страница (в 2.6.4. *БГ блогинг*, с. 121) е отделено като обобщение за блоговете и блог-обществата в България. Частта, посветена на блоговете и блогосферата (2.6. *Интернет история на блоговете. Развитие на блогосферата*, с. 111) би спечелила и би уплътнила авторската теза за ключовото значение на блог комуникацията в контекста на настоящия дисертационен труд, ако се разшири с допълнителни факти за европейската и българската история на понятията.

2. В автореферата си докторантът посочва своите досегашни публикации по темата, написани в периода 2008-2010 г. – седем на брой, които са сред едни от малкото научни текстове по тази актуална тема у нас. В настоящия дисертационен труд никъде авторът не се позовава или цитира тези свои научни текстове. Запознаването със самите публикации ми дава основание да препоръчам на автора да цитира или да се позовава на своите публикувани текстове, които го представят професионално като изследовател. Използването на повече позовавания или цитирания от досегашни и бъдещи научни публикации по темата ще засили както значимостта, така и достоверността на трудовете му в избраната научна област на развитие и утвърждаване.

3. Като допълнителни аргументи за съвременното киборгизиране на душите и телата - „претопени” в кибер средата” (в 3.5.3. *Киборгът*, с. 168-171), тезата на докторанта би спечелила от добавяне към фактологията на конкретни изводи от изследванията на Джордж Ритзър (George Ritzer) „Макдоналдизация на обществото” (2008) и на Томас Фрийдман (Thomas Friedman) „Горещ, плосък и пренаселен – защо светът се нуждае от зелена революция” (2010), които препоръчвам именно заради прецизно проучената литература в дисертационния труд.

4. Направените от докторанта изводи за водещите мотиви на субкултурните представители, които публикуват под влиянието на емоцията, в което именно се „съдържа и ценността им – в некомерсиалността и истинността на посланията и визията.” (в 3.6.1. *Характерни особености на субблогинга?*, с. 174-175). Те могат да се обогатят (но и противопоставят) още повече в контекста на блог комуникацията, ако авторът задълбочи направената констатация в посока на етиката и етичните стандарти в журналистиката и PR: „От лично онлайн пространство блогът се превърна в място за генериране на приходи. Към днешна дата е налице едно преформатиране на понятието „блог”. Много журналисти и PR-и започнаха да използват блог-площадката са свои лични цели, пишейки и рекламирайки.”

5. На някои места в текста присъстват точни като смисъл, но неуместно формулирани фрази – подходящи за журналистически или разговорен стил, но не и за един дисертационен труд. Например: „...и това би могло да се нарече, както тяхна съдба, така и тяхно очарование” (с. 38); „...характерни за времето, когато работят

изследователите, за които стана дума по-горе” (с. 82); „...Небезизвестната британска класация „Top Of The Pops...” (с. 84); „...и плодовете на вдъхновението му тутакси се усещат от четящия...” (с. 122); „...когато насреща изскочи хейтър вместо коментатор или критик...”; „Но и за това има лек...” (с.123) и др.

Констатираните пропуски и неточности в никакъв случай не омаловажават положителната ми оценка за представения дисертационен труд на Кристина Пайташева. С представеното научно изследване тя доказва уменията си да анализира на теоретично ниво актуални литературни източници, да откроява проблеми, както и да обобщава точно интердисциплинарни понятия. Уменията ѝ да прилага различни методи на изследване категорично убеждава в изследователските ѝ качества. Факт са представените приноси резултати от теоретично и научно-приложно естество.

Моите лични впечатления от докторантката потвърждават убеждението ми за бъдещата ѝ успешна професионална реализация в областта на научните изследвания. Като отлична студентка във ФЖМК, както и като докторант към катедра „История и теория на журналистиката”, тя доказва със своя интелект и нестандартно мислене, с постоянство и упоритост своите интереси към изследователска дейност и желание за професионално развитие.

В заключение, като имам предвид приносните моменти в дисертационния труд „Младежките субкултури в контекста на блог комуникацията”, които напълно приемам, както и неговото професионално разработване и качествата на докторанта, убедено предлагам на научното жури да присъди степента „Доктор” на Кристина Руменова Пайташева.

8 септември 2011 г.

София

Рецензент:

(доц. д-р Соня Алексиева)